

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů – základní teze, vybraná ustanovení

1. Tento zákon hájí každého před neoprávněným zasahováním do soukromí a upravuje zejména práva a povinnosti při zpracování osobních údajů (§1). Do jisté míry je protipólem zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, který orgánům veřejné správy ukládá povinnost informace poskytovat.
2. Ústředním správním úřadem pro oblast ochrany osobních údajů je Úřad pro ochranu osobních údajů se sídlem v Praze (§2 odst. 1).
3. Nikdo nesmí zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů, tj. předmětné fyzické osoby (§5 odst. 2). Souhlasem subjektu údajů je svobodný a vědomý projev vůle subjektu údajů se zpracováním osobních údajů (§4 písm. n). Zákon o ochraně osobních údajů uvádí výjimky, kdy není tohoto souhlasu třeba (§3 odst. 6).
4. Osobním údajem je jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat (§4 písm. a).
5. Za zpracování osobních údajů se považuje zejména (§4 písm. e):
 - shromažďování, ukládání na nosiče informací
 - zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání
 - používání, předávání, šíření, zveřejňování
 - uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování
 - blokování, likvidace
6. Zvláštní ochrany požívají tzv. „citlivé údaje“ (§4 písm. b) vztahující se k fyzickým osobám.
7. Žádné rozhodnutí správce nebo zpracovatele, jehož důsledkem je zásah do právních a právem chráněných zájmů subjektu údajů, nelze bez ověření vydat nebo učinit výlučně na základě automatizovaného zpracování osobních údajů. To neplatí v případě, že takové rozhodnutí bylo učiněno ve prospěch subjektu údajů a na jeho žádost (§11 odst. 6).
8. Správce a zpracovatel jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů (§13 odst. 1).
9. Každý subjekt údajů (každá fyzická osoba), který zjistí nebo se domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou jeho soukromého a osobního života může požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení a přijetí příslušných opatření. Je-li žádost subjektu údajů shledána oprávněnou, správce nebo zpracovatel odstraní neprodleně závadný stav (§21 odst. 1 a 2).

Pokud vznikla v důsledku zpracování osobních údajů subjektu údajů jiná než majetková újma, postupuje se při uplatňování jejího nároku podle zvláštního zákona (§21 odst. 3).
10. Příklady přestupků fyzických osob (také zaměstnanců) a jím uložených pokut (§44 až §46):
 - porušení povinnosti mlčenlivosti zaměstnancem – pokuta až 100 000 Kč
 - zpracování nepřesných osobních údajů – pokuta až 1 000 000 Kč
 - neoprávněné shromažďování nebo zpracování osobních údajů – pokuta až 1 000 000 Kč
 - zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů – pokuta až 1 000 000 Kč
 - porušení povinnosti při zpracování citlivých údajů – až 5 000 000 Kč
 - porušení zákazu zveřejnění stanovené jiným právním předpisem – pokuta až 5 000 000 Kč